

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Tdo/5/2018
Identifikačné číslo spisu: 5709011663
Dátum vydania rozhodnutia: 15.02.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Hatala
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:5709011663.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Petra Hatalu a sudcov JUDr. Juraja Klimenta a JUDr. Petra Szaba v trestnej veci obvineného D. H. pre zločin sexuálneho zneužívania podľa § 201 ods. 1, ods. 2 písm. a), písm. b) Tr. zák. a iné, prerokoval na neverejnom zasadnutí konanom v Bratislave dovolanie obvineného D. H. podané prostredníctvom obhajcu JUDr. Milana Kuzmu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 19. augusta 2015, sp. zn. 2To/59/2015, a takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Tr. por. dovolanie obvineného D. H. sa o d m i e t a.

Odôvodnenie

Okresný súd Martin rozsudkom z 10. októbra 2011, sp. zn. 3T/200/2009 uznal obvineného D. H. za vinného v bode 1/ zo zločinu sexuálneho zneužívania podľa § 201 ods. 1, ods. 2 písm. a), písm. b) Tr. zák., v bode 2/ zo zločinu znásilnenia podľa § 199 ods. 1, ods. 2 písm. a), písm. b) Tr. zák. a v bode 3/ zo zločinu sexuálneho zneužívania podľa § 201 ods. 1 Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

1/ v presne nezistenej dobe od roku 2006 najmenej desaťkrát v rodinnom dome č. XXX v obci W., okres E., prichádzal k svojej maloletej dcére A. H., nar. XX.X.XXXX, ktorá s ním bývala v spoločnej domácnosti, najmä večer, niekedy aj cez deň, hladkal ju po celom tele, vnikal do pošvy prstami, bozkával ju na intímne miesta, a to aj napriek tomu, že sa bránila, nechcela to, plakala a toto svoje konanie opakoval pravidelne, spočiatku raz za mesiac, neskôr za týždeň a potom častejšie a keď mala 14,5 roka, vykonal s ňou aj súlož, vsunul pohlavný úd do jej pošvy,

2/ v presne nezistenej dobe od roku 2007 až do júna 2009 v rodinnom dome č. XXX v obci W., okres E., asi stokrát vykonal súlož, vsunul pohlavný úd do pošvy mladistvej dcéry A. H., nar. XX.X.XXXX, ktorá s ním bývala v spoločnej domácnosti, pričom mu opakovala, že to nechce, bránila sa a plakala,

3/ v presne nezistenej dobe v lete roku 2008 v dielni pri rodinnom dome č. XXX v obci W., okres E., maloletú P. H., nar. XX.XX.XXXX, ktorá do dielne prišla spolu s dcérou obžalovaného A. H. a keď D. H. poslal dcéru do kuchyne variť kávu, P. H. obchytával na intímnych miestach a aj keď mu vravela, aby jej dal pokoj, nedotýkal sa jej a odtlačila ho, zvalil ju na zem, stiahol jej nohavice do pol stehien, ľahol si na ňu a prstami jej vnikal do pošvy, avšak keď potom začul prichádzať dcéru A., tak rýchlo vstal.

Okresný súd obvinenému za to uložil podľa § 199 ods. 2 Tr. zák., § 37 písm. h) Tr. zák., § 38 ods. 7 Tr. zák., § 41 ods. 2 Tr. zák. úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 13 (trinásť) rokov a 6 (šesť) mesiacov so zaradením na výkon trestu odňatia slobody do ústavu s minimálnym stupňom stráženia (§ 48 ods. 2 písm. a) Tr. zák.).

Proti rozsudku podal obvinený odvolanie, ktoré Krajský súd v Žiline uznesením z 21. marca 2012, č. k. 2To/14/2012-324 podľa § 319 Tr. por. zamietol.

Následne podal obvinený dovolanie, ktoré Najvyšší súdu Slovenskej republiky uznesením z 11. septembra 2012, sp. zn. 2 Tdo 53/2012 podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietol.

Na základe návrhu obvineného na povolenie obnovy konania, Okresný súd Martin uznesením z 5. marca 2015, sp. zn. 3Nt/32/2014 podľa § 394 ods. 1 Tr. por. s použitím § 402 ods. 1, § 397 ods. 2 Tr. por. s poukazom na § 41b ods. 1 zákona č. 38/1993 Zb. povolil obnovu konania, z dôvodu aplikácie tzv. asperačnej zásady pri ukladaní trestu, vo výroku o treste a zrušil výrok o treste rozsudku Okresného súdu Martin, sp. zn. 3T/200/2009 v spojení s uznesením Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 2To/14/2012. Vo vzťahu k výroku o vine zamietol návrh obvineného podľa § 399 ods. 2 Tr. por. Súčasne súd rozhodol o vzatí obvineného do väzby podľa § 403 Tr. por. z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. a) Tr. por. a jej nenahradenia dohľadom probačného a mediačného úradníka podľa § 80 ods. 1 písm. c) Tr. por.

Na podklade sťažnosti obvineného Krajský súd v Žiline uznesením z 24. marca 2015, sp. zn. 1Tos/28/2015 podľa § 194 ods. 1, ods. 2 Tr. por. zrušil uznesenie Okresného súdu Martin vo výroku, ktorým bolo rozhodnuté o zamietnutí návrhu obvineného na povolenie obnovy konania. Súdu prvého stupňa vytkol formálne pochybenie, nakoľko zamietnuť návrh na obnovu konania možno iba ako celok. Pri povolení obnovy konania v niektorej časti sa nerozhoduje aj o čiastočnej nedôvodnosti návrhu. Vo vzťahu k rozhodnutiu o vzatí do väzby sa krajský súd stotožnil s názorom okresného súdu a sťažnosť obvineného podľa § 193 ods. 1 písm. c) Tr. por. ako nedôvodnú zamietol.

Následne Okresný súd Martin rozsudkom z 9. júna 2015, č. k. 3T/200/2009-517, pri nezmenenom výroku o vine, opätovne rozhodol o treste obvineného, ktorému uložil podľa § 199 ods. 2 Tr. zák., § 38 ods. 2, § 41 ods. 2 Tr. zák. úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 12 (dvanásť) rokov so zaradením na výkon trestu odňatia slobody do ústavu s minimálnym stupňom stráženia (§ 48 ods. 2 písm. a) Tr. zák.).

Proti tomuto rozsudku podali obvinený a prokurátor Okresnej prokuratúry Martin odvolania. Na základe odvolania prokurátora Krajský súd v Žiline rozsudkom z 19. augusta 2015, sp. zn. 2To/59/2015 zrušil podľa § 321 ods. 1 písm. d), písm. e) Tr. por. napadnutý rozsudok a sám rozhodol tak, že obvinenému uložil podľa § 199 ods. 2 Tr. zák., § 38 ods. 2 Tr. zák. a § 41 ods. 2 Tr. zák., v znení účinnom do 21. decembra 2012, úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 12 (dvanásť) rokov a 6 (šesť) mesiacov so zaradením na výkon trestu odňatia slobody do ústavu s minimálnym stupňom stráženia (§ 48 ods. 2 písm. a) Tr. zák.). Odvolanie obvineného podľa § 319 Tr. por. zamietol.

Proti rozhodnutiu krajského súdu podal obvinený sám, ako aj prostredníctvom zvoleného obhajcu JUDr. Milana Kuzmu, dovolanie, ktoré oprel o dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. (obvinený uvádzal aj dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por.), teda s odôvodnením, že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia (rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom).

V dovolaní podanom prostredníctvom obhajcu obvinený namietol neobjektívne zistenie, či došlo k spáchaniu skutkov kladených mu za vinu. Priznal sa k dotýkaniu sa poškodenej H. na intímnych miestach. Násilie voči poškodeným H. a H. od začiatku popieral. V jeho prospech vypovedala pri

povolení obnovy konania exmanželka, ktorá sa vyjadrila, že poškodená H. mala s E. a kamarátkou plán, ako docieľiť, aby mohla žiť so svojim priateľom E.. Poškodená jej mala povedať, že sa bojí o svoju dcéru, o ktorú by mohla prísť pre krivé svedectvo. Výpoveď exmanželky potvrdil svedok Mgr. J.. V jeho prospech svedčí aj výpoveď svedkyne J. z hlavného pojednávania konaného 9. decembra 2010, u ktorej poškodená H. bývala, že jej poškodená nepovedala o údajných sexuálnych trestných činoch. O sexuálnom násilí nemala vedomosť ani svedkyňa P., ktorá bola presvedčená, že o takej závažnej veci by vedela. Svedok Q. H. na hlavnom pojednávaní konanom 15. novembra 2010 vypovedal o plánovanom presťahovaní sa poškodenej H. k svojmu priateľovi E., pričom podľa neho nemohlo dôjsť ku skutkom, pretože sa počas dňa v dome stále niekto nachádzal. Súdy sa nevysporiadali s jeho obranou a nepreskúmali znaky, ktorého trestného činu naplnil. V tejto súvislosti dal do pozornosti znalecký posudok, z ktorého nevyplýva, že by trpel sexuálnou úchyľkou. Za účelom zistenia tzv. lži skóre a iných skutočností mal byť na neho vypracovaný znalecký posudok znalcom z odboru psychológie. Nakoľko nebol skutkový stav objasnený bez akýchkoľvek pochybností, dovolaciemu súdu navrhol, aby v zmysle § 386 ods. 1 Tr. por. rozsudkom vyslovil porušenie zákona, zrušil napadnuté rozhodnutia a podľa § 388 ods. 1 Tr. por. súdu prikázal, aby vec znovu prerokoval a rozhodol.

Nad rámec dovolania podaného obhajcom obvinený vo svojom rukou písanom podaní podrobne rozviedol jednotlivé vykonané dôkazy, resp. návrhy dôkazov, ktoré boli zamietnuté a z toho vyplývajúce závery, a to aj k nesprávnosti nepovolania obnovy konania do výroku o vine.

Dovolanie obvineného bolo 22. februára 2017 zaslané na vyjadrenie Okresnej prokuratúre Martin.

Prokurátorka okresnej prokuratúry vo vyjadrení, doručenom najvyššiemu súdu 13. marca 2017, poukázala na dôkazy usvedčujúce obvineného zo spáchania trestných činov a správnosť uloženého trestu. Dovolaciemu súdu navrhla dovolanie obvineného odmietnuť podľa § 382 písm. c) Tr. por.

Vzhľadom na to, že vyjadrenie prokurátorky bolo dovolaciemu súdu doposielané za spisom súdom prvého stupňa, dovolací súd zaslal 15. marca 2017 vyjadrenie prokurátorky obvinenému a jeho obhajcovi.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací uznesením zo 16. marca 2017, sp. zn. 5 Tdo 12/2017 odmietol dovolanie obvineného D. H. podľa § 382 písm. c) Tr. por.

Dňa 24. marca 2017 bolo najvyššiemu súdu doručené vyjadrenie obvineného k vyjadreniu prokurátora k dovolaniu obvineného. Nakoľko predmetný spis bol 17. marca 2017 vrátený súdu prvého stupňa, podanie obvineného bolo tomuto súdu zaslané za spisom.

Obvinený D. H. napadol vyššie citované uznesenie najvyššieho súdu ústavnou sťažnosťou, na podklade ktorej Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len ústavný súd) nálezom z 8. novembra 2017, č. k. I. ÚS 375/2017-38, rozhodol, že Najvyšší súd Slovenskej republiky postupom v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Tdo 12/2017, ako aj uznesením zo 16. marca 2017 porušil základné právo D. H. na súdnu ochranu a na rovnosť účastníkov konania podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj jeho právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len dohovor). Ústavný súd zároveň zrušil napadnuté uznesenie a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie. Najvyšší súd zaviazal uhradiť D. H. na účet jeho právneho zástupcu trovy právneho zastúpenia vo výške 312,34 € do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia. Vo zvyšnej časti návrhu nevyhovel.

Ústavný súd najvyššiemu súdu vytkol formálne doručenie vyjadrenia prokurátora sťažovateľovi a jeho obhajcovi, keď o dovolaní rozhodol skôr, ako sťažovateľ a jeho obhajca podanie prevzali, čo je z ústavnoprávneho hľadiska neakceptovateľné. Poukázal pritom na konštantnú judikatúru ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva, z ktorej vyplýva: „Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je teda - okrem práva domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde (prístup k súdu) - aj právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorá okrem iných

procesných záruk kladie dôkaz aj na zachovanie kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní (III. ÚS 402/08). Podstatou kontradiktórnosti a s ňou súvisiacou rovnosťou zbraní je, aby všetci účastníci konania mali reálnu možnosť využiť svoje procesné práva predložiť argumenty a reagovať na protiargumenty protistrany.

Z judikatúry ESĽP vyplýva, že princíp rovnosti zbraní znamená, aby každej procesnej strane bola daná primeraná možnosť predniesť svoju záležitosť za podmienok, ktoré ju nestavajú do podstatne nevýhodnejšej situácie, než v akej je protistrana. Právo na kontradiktórne konanie znamená, že procesné strany musia dostať príležitosť nielen predložiť všetky dôkazy potrebné na to, aby ich návrh uspel, ale i zoznámiť sa so všetkými ďalšími dôkazmi a pripomienkami, ktoré boli predložené s cieľom ovplyvniť rozhodnutie súdu, a vyjadriť sa k nim (rozsudok ESĽP zo 4.6.2002 vo veci Komanický proti Slovenskej republike body 45 a 46, rozsudok ESĽP z 13.1.2015 vo veci Trančíková proti Slovenskej republike). Inými slovami, z princípu kontradiktórnosti konania vyplýva, že samotný účastník konania musí mať možnosť posúdiť, či a do akej miery je písomné vyjadrenie odporcu (protistrany v súdnom konaní) právne významné, či obsahuje také skutkové a právne dôvody, na ktoré je potrebné z jeho strany reagovať, alebo je vhodné inak sa k nemu vyjadriť, v dôsledku čoho je teda len na účastníkovi konania, aby sám posúdil, či určité stanovisko k vyjadreniu protistrany vyžaduje komentár z jeho strany (rozsudok ESĽP z 18.2.1997 vo veci Niderost-Huber proti Švajčiarsku, sťažnosť č. 18990/91, body 27 a 29, rozsudok ESĽP z 13.1.2015 vo veci Trančíková proti Slovenskej republike) a nezáleží pri tom na tom, aký je jeho skutočný účinok na súdne rozhodnutie (rozsudok ESĽP z 31.5.2001 vo veci K. S. proti Fínsku, rozsudok ESĽP z 28.6.2001 vo veci F. R. proti Švajčiarsku).“

Ústavný súd teda skonštatoval, že zaslanie vyjadrenia prokurátora obhajcovi sťažovateľa na vyjadrenie bolo čisto formalistické, keď dovolací súd prerokoval dovolanie sťažovateľa bez jeho vyjadrenia k vyjadreniu prokurátora. Z materiálneho hľadiska najvyšší súd svojím postupom odoprel sťažovateľovi možnosť aktívne sa brániť v dovolacom konaní. V tejto súvislosti ústavný súd zdôraznil, že judikatúra ESĽP chápe požiadavku „kontradiktórnosti konania“ skôr formálne, t. j. nezáleží na skutočnom obsahu a význame argumentov predložených súdu, ale v možnosti sa aktívne brániť, nakoľko v hre je trestnoprávna represia, ktorá je v podmienkach právneho štátu prostriedkom „ultima ratio“. Súčasne nevyhovelo návrhu sťažovateľa na priznanie finančného zadosťučinenia v sume 10 000 €, keďže takáto náhrada nemajetkovej ujmy prichádza do úvahy predovšetkým v prípadoch, keď porušenie základného práva alebo slobody nemožno napraviť zrušením rozhodnutia. Ústavný súd sa taktiež nezaoberal ďalšími sťažovateľom predostretými otázkami vzťahujúcimi sa na skutkové a právne závery, nakoľko po vrátení veci najvyššiemu súdu bude jeho povinnosťou sa v rozumne dostatočnej miere opätovne vysporiadať s námietkami sťažovateľa a následne o nich rozhodnúť v dovolacom konaní.

Nález ústavného súdu bol doručený do podateľne najvyššieho súdu 15. januára 2018. Na základe pokynu predsedu senátu bola predmetnej trestnej veci 24. januára 2018 pridelená nová spisová značka 5 Tdo 5/2018.

Podľa § 362b ods. 1 Tr. por. po doručení nález ústavného súdu, ktorým bolo zrušené rozhodnutie orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu alebo jeho časť, pokračuje orgán činný v trestnom konaní alebo súd v tom štádiu trestného konania, ktoré bezprostredne predchádzalo vydaniu zrušeného rozhodnutia, ak zákon alebo nález ústavného súdu neustanoví inak. Orgán činný v trestnom konaní alebo súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, je viazaný právnym názorom, ktorý vyslovil vo veci ústavný súd.

V súlade s nálezom ústavného súdu sa dovolací súd oboznámil s vyjadrením obvineného k vyjadreniu prokurátora k dovolaniu obvineného, v ktorom obvinený namietol, že z vyjadrenia prokurátora nevyplývajú skutočnosti odôvodňujúce vyhodnotenie výpovedí svedkov Q. H., A., E. H., E. H., D., P., U. a iných ako tendenčných, resp. nedôveryhodných. Tieto osoby poznajú obvineného a poškodených, ich správanie, pomery v rodinách, dispozičné riešenie domu, kde malo dochádzať k údajným sexuálnym útokom. Podľa obvineného žiadny z vykonaných dôkazov nebol tak presvedčivý, aby ho bez pochybností usvedčoval zo spáchania skutku. Naopak, vankúš, na ktorom sa mali údajne nachádzať

jeho biologické stopy, nepodporil tvrdenia poškodenej. V konaní nebola spoľahlivo zistená a preukázaná vina obvineného. Súdly akceptovali iba dôkazy svedčiace o jeho vine a nezaoberali sa dôkazmi v jeho prospech. Dovolaciemu súdu preto navrhol vyhovieť jeho dovolaniu a rozhodnúť tak, že vysloví porušenie zákona, zruší napadnuté rozhodnutie ako aj rozhodnutie súdu prvého stupňa a prikáže súdu, aby vec znovu prerokoval a rozhodol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) pri predbežnom prieskume zistil, že dovolanie bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. b) Tr. por.), v zákonom stanovenej lehote a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 1, ods. 3 Tr. por.). Dovolanie podal obvinený v súlade s ustanovením § 373 ods. 1 Tr. por. prostredníctvom obhajcu. Zároveň však zistil, že dovolanie obvineného je opätovne potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, lebo je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por.

Dovolací súd opätovne úvodom pripomína, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené k náprave akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších - mimoriadnych - procesných a hmotnoprávných chýb. Tie sú ako dovolacie dôvody taxatívne uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 Tr. por., pričom v porovnaní s dôvodmi zakotvenými v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní sú koncipované podstatne užšie.

Dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Predstavuje tak výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Preto sú možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, striktné obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštancia a dovolanie nebolo chápané len ako „ďalšie“ odvolanie.

Dovolací súd nie je povolaný na revíziu napadnutého rozhodnutia z vlastnej iniciatívy, práve naopak z ustanovenia § 385 ods. 1 Tr. por. expressis verbis vyplýva, že je viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené. Viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Tr. por.) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Tr. por. z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Tr. por.

Citovaným nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky sa vec dostala do štádia dovolacieho konania najvyššieho súdu o dovolaní, ktoré podal obvinený D. H. prostredníctvom obhajcu 20. februára 2017, resp. sám 4. augusta 2016, s tam uplatnenými dovolacími dôvodmi, preto sa dovolací súd opätovne zaoberal argumentáciou obvineného.

Obvinený v oboch podaniach uplatnil dôvod dovolania podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., v rámci ktorého namietal vykonané dokazovanie, vyhodnotenie svedeckých výpovedí a z toho vyplývajúce nedostatočné zistenie skutku. Obdobné výhrady uviedol aj vo vyjadrení k vyjadreniu prokurátora.

V súvislosti s námietkami obvineného je predovšetkým potrebné poukázať na skutočnosť, že obnova konania bola povolená len do výroku o treste a v tomto rozsahu sa obnovené konanie aj uskutočnilo. Obvinený preto v súčasnom štádiu konania mohol napádať iba správnosť a výšku uloženého trestu, nie výrok o vine, dôkazy vyhodnotené v pôvodnom konaní, ani skutočnosti tvoriace podklad pre rozhodnutie o nepovolení obnovy konania vo výroku o vine.

Pre úplnosť dovolací súd nad rámec opakovane pripomína použiteľnosť uplatnenia dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., podľa ktorého dovolanie možno podať, ak je rozhodnutie založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávného ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Z dikcie tohto dovolacieho dôvodu ako aj z inštitútu dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku je zrejmé, že trestné konanie je v zásade dvojinštančné. Dovolací súd je viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili sudy prvého a druhého stupňa, teda dôvodom dovolania nemôžu byť nesprávne skutkové zistenia. Dovolací súd skutkové zistenia urobené súdmi prvého a druhého stupňa nemôže ani meniť, ani dopĺňať (to neplatí len pre dovolanie ministra spravodlivosti podané podľa § 371 ods. 3 Tr. por.). Rovnako nie je oprávnený ani posudzovať rozsah vykonaného dokazovania, spôsob hodnotenia jednotlivých dôkazov či závery, ktoré z dokazovania vyvodili sudy a ktoré sú podkladom pre zistenie skutkového stavu.

Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať (dokazovanie tu právna úprava pripúšťa len celkom výnimočne a v značne obmedzenom rozsahu, keď môže byť zamerané výlučne na to, aby mohlo byť rozhodnuté o dovolaní - vid' § 379 ods. 2 Tr. por.). Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňovať, prípadne korigovať len odvolací súd (v zmysle § 317 ods. 1 veta druhá Tr. por. však nie obligatórne). Dovolací súd nie je možné chápať ako tretiu „odvoláciu“ inštanciu zameranú k preskúmaniu rozhodnutí súdu druhého stupňa.

Vo vzťahu k súdmi nižšieho stupňa ustálenému skutku je tak možné dovolaním namietať výlučne vady právne, a teda to, že skutok tak, ako bol súdom zistený, bol nesprávne právne kvalifikovaný. Podstatou správnej právnej kvalifikácie pritom je, že skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní, ktorého správnosť a úplnosť dovolací súd nemôže skúmať a meniť, bol subsumovaný (podradený) pod príslušnú skutkovú podstatu trestného činu uvedenú v osobitnej časti Trestného zákona. Len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. Do úvahy prichádzajú alternatívy, že skutok mal byť právne kvalifikovaný ako iný trestný čin, alebo že skutok nie je trestným činom.

Popri vadách, ktoré sa týkajú právneho posúdenia skutku, možno tiež vytýkať iné nesprávne hmotnoprávne posúdenie. Rozumie sa ním zhodnotenie otázky, ktorá nespočíva priamo v právnej kvalifikácii skutku, ale v právnom posúdení inej okolnosti majúcej význam z hľadiska hmotného práva. Pod nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia sa rozumie napr. nedostatočné posúdenie okolností vylučujúcich protiprávnosť činu (§ 24 až 30 Tr. zák.), premlčania trestného stíhania (§ 87 Tr. zák.), ďalej pochybenie súdu pri ukladaní úhrnného trestu, súhrnného trestu, spoločného trestu alebo ďalšieho trestu (§ 41 až § 43 Tr. zák.), ako aj sprísneného ukladania trestu podľa § 47 ods. 2 Tr. zák. Toto ustanovenie sa vzťahuje aj na nesprávne použitie iných právnych predpisov než Trestného zákona, napr. Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, zákona o konkurze a reštrukturalizácii a pod., pokiaľ tieto majú priamy vzťah k právnej kvalifikácii skutku pri riešení predbežných otázok.

Vzhľadom na vyššie uvedené možno teda uzavrieť, že len samotný poukaz na nesprávne skutkové zistenia či nesúhlas s hodnotením vo veci vykonaných dôkazov dovolateľom (tento podáva ich vlastné, iné hodnotenie) stojí ako námietka skutkového charakteru zjavne mimo uplatneného (ako i akéhokoľvek iného uplatniteľného) dovolacieho dôvodu. Ako vyplýva z už skôr uvedeného, účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok (a nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu) a pre dovolací súd sú záväzné skutky tak, ako boli ustálené v skutkovej vete rozsudku v pôvodnom konaní, keďže vo vzťahu k výroku o vine nebola povolená obnova konania.

Pokiaľ ide o dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por., obvinený nekonkretizoval dôkazy, ktoré mali byť vykonané nezákonným spôsobom. Formálne vymenovanie dovolacích dôvodov bez ich bližšej špecifikácie nie je dostatočným naplnením ustanovenia § 374 ods. 2 Tr. por. Najvyšší súd preto posúdil rukou písané dovolanie obvineného z hľadiska jeho obsahu a zistil, že v celom rozsahu smeruje k hodnoteniu jednotlivých dôkazov a skutkových okolností, čo však dovolací súd nie je oprávnený preskúmať. Napriek nedostatočnej špecifikácii dovolací súd v záujme zachovania obhajobných práv obvineného posúdil uplatnený dovolací dôvod z hľadiska jeho eventuálneho naplnenia.

Vo vzťahu k tomuto dovolaciemu dôvodu je potrebné poznamenať, že ho možno úspešne uplatňovať v prípadoch, keď je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré neboli vykonané zákonným spôsobom. Pokiaľ ide o porušenie zákona, v tejto súvislosti najvyšší súd už stabilne v rámci svojej rozhodovacej činnosti zdôrazňuje, že také porušenie by malo svojou povahou a závažnosťou zodpovedať porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 dohovoru, čomu napokon zodpovedá i samotná povaha dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku. Z uvedeného potom logicky vyplýva, že v rámci daného dovolacieho dôvodu možno úspešne uplatňovať aj nesprávny procesný postup súdu pri vykonávaní dôkazov, ale len vtedy, ak mal, resp. má negatívny materiálny dopad na práva obvineného. K porušeniu práva na spravodlivý proces by pritom mohlo dôjsť len vtedy, ak by odsúdenie obvineného bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere na dôkaze, ktorého vykonanie sa spochybňuje. Na druhej strane za nezákonnosť nemožno považovať nevykonanie dôkazu, resp. hodnotenie dôkazov zo strany súdu v rozpore s predstavami obvineného. Je plne na úvahe súdu, aby sám rozhodol v okolnostiach prípadu, ktoré dôkazy na zistenie skutkového stavu, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti, vykoná, bez ohľadu na to, ktorá zo strán konania ich navrhla. Zároveň namietanie rozsahu dokazovania a posúdenia dôkazov podľa predstáv obvineného nespadá pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por.

Obvinený nešpecifikoval dôkaz, ktorý mal byť vykonaný nezákonným spôsobom, pričom dovolací súd v tomto smere pochybenia nezistil. Zároveň dovolací súd považuje za potrebné zdôrazniť, že v tomto štádiu konania mohlo dovolanie smerovať iba proti výroku o treste, pričom výšku trestu nie je možné napadnúť prostredníctvom dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por.

Z uvedeného je zrejmé, že v rozsahu námietok obvineného D. H. nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. g), písm. i) Tr. por., a preto najvyšší súd jeho dovolanie podľa § 382 písm. c) Tr. por. uznesením na neverejnom zasadnutí odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.